

ЖИТИ У ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ!

Вісник

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 2 (40)
КВІТЕНЬ 2013 р.

Заснована
у 2006 році

Розповсюджується
безкоштовно

Христос Воскрес!

ЗІ СВЯТОМ ВЕЛИКОДНЯ, ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Усього кілька днів відділяють нас від свята Пасхи. Великдень – одне із найвеличніших свят релігійного календаря, яке відзначають усі християни світу. Для них воно – торжество торжеств, коли Син Божий воскрес із мертвих.

Для великої частини землян це – свято відродження, не дарма відзначаємо його навесні, коли природа, усе живе прокидається від зимового сну, коли життя в черговий раз розпочинає свій незупинний поступ і справді природа торжествує.

Тож, шановні колеги, вітаю Вас із цією Великою урочистістю. Бажаю миру, злагоди, процвітання. Нехай у Ваших душах назавжди поселиться безмежна християнська любов, кожна прожита днина дарує щастя і радість.

Христос Воскрес! Воистину Воскрес!

Микола РИБАК,
в.о. директора Карпатського
біосферного заповідника.

ЗАПОВІДНИК ПРОПОНУЄ СПІВПРАЦЮ

Так склалося, що в останні роки дещо загострилися стосунки між Карпатським біосферним заповідником та деякими громадами населених пунктів. Для зняття цієї напруги адміністрація заповідника незабаром запропонує місцевим громадам розглянути та підписати Меморандум про співпрацю у збереженні і сталому використанні природних комплексів Карпатського біосферного заповідника як частини українсько-словацько-німецького об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» у межах Рахівського району. Такий меморандум торік підписано з Тячівською районною державною адміністрацією. Це, на мою думку, буде основою для послідовних дій та дасть можливість знайти відповіді на проблемні питання.

Зі свого боку інформуємо населення, що на 2013 рік заповідник готовий забезпечити нормальну

співпрацю з громадами населених пунктів як у плані використання природних ресурсів, так і в поступовому впровадженні ідей сталого розвитку населених пунктів та забезпечення їх благоустрою. Так, на 2013 рік установа отримала необхідні дозволи для забезпечення ведення належним чином традиційного господарювання населенням у буферній зоні та зоні антропогенних ландшафтів заповідника. Зокрема, у лютому отримано дозвіл на спеціальне використання природних ресурсів шляхом проведення санітарно-оздоровчих заходів та інших рубок на площі 130 га із заготівлею 6178 м³ деревини, у тому числі на території, які передані під охорону відповідно до Указу Президента від 14.01.2010 № 25 «Про розширення території Карпатського біосферного заповідника», на площі 25,2 га з вирубною 472 м³ деревини.

Закінчення на 2-й стор.

Музей екології гір та історії природокористування
в Карпатах

СТОСУНКИ ТІСНІШАЮТЬ

15 березня ц.р. у місті Рахів відбулася двостороння угорсько-українська зустріч у рамках проекту «Тиса об'єднує населені пункти, організації, людей».

Угорські учасники ознайомили присутніх з основними напрямками своєї роботи та поділилися досвідом залучення територіальних громад м. Сегед (Угорщина) до активної співпраці в галузях культури, освіти, рекреації, геронтології, охорони природи, зайнятості населення та ін. З метою поширення досвіду українським колегам було запропоновано конкретні проектні пропозиції у згаданих напрямках. На зібранні також висвітлено соціально-економічний аспект розвитку Притисянського регіону. Загалом виступили представники 18 угорських громадських організацій.

З боку української сторони на зустрічі виступив директор Карпатського біосферного заповідника професор Федір Гамор. Він підкреслив особливу роль Тиси як об'єднуючого фактора. У виступі доповідач поділився досвідом роботи заповідника та висловив конкретну пропозицію. Зокрема, враховуючи надбання угорських колег, запропонував організувати спільний проект з метою оздоровлення верхів'я Тиси та підвищення рівня екокультури місцевого населення. У рамках проекту передбачається спорудження інформаційно-туристичного центру «Музей Тиси». Він стане інтернаціональним культурним осередком, який популяризуватиме природні та культурні цінності українського та угорського народів.

У заході також взяли активну участь представники Рахівської міськради, райвідділів освіти та культури, центру зайнятості, управління соціального захисту населення, громадських організацій нашого району та ін.

Богдана МОСКАЛЮК.

ТРИВАЄ БОРОТЬБА ЗІ ШКІДНИКАМИ

В останні десятиріччя у Карпатах спостерігається зниження життєвості ялинових лісів. Всихання їх виявлено не лише в Україні, а й у Німеччині, Австрії, Польщі, Чехії, Словаччині. Це закономірний процес, основною причиною якого є глобальне потепління клімату, зміни температурного і гідрологічного режимів, вологості атмосфери, на що особливо реагує коренева система ялини.

Станом на 1 січня 2013 року в лісах Карпатського біосферного заповідника рахувалось 731 га осередків шкідників та хвороб лісу, в тому числі уражених: стовбурними шкідниками (короїдом-друкарем) – 212 га, кореневою губкою – 379 га, трутовиком – 140 га. Торік працівниками служби державної охорони вжито ряд заходів для ліквідації осередків засилля шкідників. Зокрема,

проведено лісопатологічне обстеження насаджень на площі 10345 га. У відповідності до плану проведення санітарно-оздоровчих заходів, вибіркові санітарні рубки здійснено на площі 111,9 га з вирубною 5193 кбм. деревини. Суцільно-санітарні рубки у Чорногірському ПНД-відділенні становили 2,2 га із заготівлею 1298 кбм. деревини.

Крім згаданих, інспектори з охорони природно-заповідного

фонду систематично відслідковують появу, розмноження та поширення хвороб і шкідників лісу. У разі їх виявлення осередок негайно береться на облік та обстежується у відповідні терміни, вживаються заходи боротьби з цим лихом, зокрема біологічні методи боротьби. На територіях п'яти відділень було викладено 10 пасток з феромоном «Іпсодор»

Закінчення на 3-ій стор.

ЗАПОВІДНИК ПРОПОНУЄ СПІВПРАЦЮ

**Продовження.
Початок на 1-й стор.**

Таким чином, у межах населених пунктів, за рахунок проведення санітарно-оздоровчих заходів та інших рубок, є можливість відпустити населенню згадану кількість деревини. Від проведення цих рубок заповідник сплатить на рахунки відповідних сільських рад до 10 тис. грн. лісового доходу.

У разі необхідності, відповідно до інструкції «Про застосування порядку виділення лімітів на використання природних ресурсів у межах території та об'єктів ПЗФ загальнодержавного значення», яка затверджена наказом Мінприроди України від 24.01.2009 № 27, заповідник має право отримувати додаткові ліміти упродовж року на використання природних ресурсів шляхом проведення санітарно-оздоровчих заходів та інших рубок. Тому в нинішньому році за рахунок всихаючих ялинових насаджень буде відведено додатково для рубки ще до 4 тис. м³ деревини.

Враховуючи низьку платоспроможність населення, провівши відповідні економічні розрахунки, заповідником прийнято рішення не піднімати ціни на паливні дрова у порівнянні з 2012 роком. Ціна одного кубометра дров для населення буде становити: на умовах франко-лісосіки – 50 грн. за хвойні та 60 грн. – за букові; на умовах франко-верхнього складу – 120 грн. – за хвойні і 150 грн. – за букові. Також уведено нові ціни для громадян, що проживають у зоні діяльності заповідника, які за актами обстеження побутових умов та на підставі звернень голів сільських рад будуть визнані малозабезпеченими. Для таких осіб адміністрація

заповідника відпускати паливні дрова (до 8 м³) та здійснить їх перевезення (у разі необхідності) за цінами, не вище собівартості (пільговими цінами), меншими від встановлених для населення на 20 %. Відповідно до затверджених лімітів у 2013 році, жителям населених пунктів буде дозволено сінокосіння на площі 164 га та випас худоби на полонинах заповідника, площею 5442 га, у кількості 10164 голів овець та 1530 голів ВРХ (у 2012 році в угіддях заповідника випасалося 5996 овець та 399 ВРХ).

Крім цього, заповідником отримано ліміти на використання природних ресурсів у рекреаційних цілях та на збір грибів, дикорослих плодів і ягід. Використання цих ресурсів проводиться на платній основі (відповідний наказ по Карпатському біосферному заповіднику буде направлено для відома в усі сільські ради району). Нами також встановлено чіткий порядок підтримання традиційного господарювання громадами населених пунктів району на безоплатній основі (ведення полонинського господарства, сінокосіння, випасання худоби, збір грибів, дикорослих плодів і ягід для власного споживання). Бажаючи необхідного лише отримати безоплатну перепустку в адміністрації заповідника або безпосередньо у конторах ПНД-відділень. Для мешканців, яким необхідний постійний доступ (прохід, проїзд) до власних земельних ділянок та місць традиційного господарювання (ведення полонинського господарства), безоплатна перепустка буде надаватися щорічно на термін, передбачений лімітами та відповідно до поданої заяви.

З метою сприяння розвитку рекреаційної галузі району, поглиблення співпраці заповід-

Інформаційно-туристичний центр «Високогір'я Карпат» на Сідловині під Говерлою

ника з місцевими громадами, створення умов для збільшення кількості туристів, які будуть обслужені КБЗ та жителями району у 2013 році, встановлено обґрунтовані ціни на рекреаційні послуги. Також суттєво зменшено ціни на відвідування високогір'я Чорногірського масиву (г.г. Говерла, Петрос), Свидовецького масиву (г.г. Близниці), Мараморського масиву (г. Піп Іван), з 20 грн. у 2012 році до 15 грн. у 2013 році за одну особу. При цьому окремо встановлено ціну для студентів (10 грн.) та для школярів (7 грн.).

У разі необхідності проїзду існуючими лісовими дорогами та маршрутами, на КПП заповідника відвідувачам слід сплатити за проїзд мотоциклом 10 грн. (у 2012 році – 30 грн.), легковим автомобілем – 30 грн. (у 2012 році – 50 грн.), мікроавтобусом – 60 грн. (у 2012 році – 80 грн.) та вантажним автомобілем – 120 грн. (у 2012 році – 250 грн.).

За відеознімання на території заповідника слід сплатити 500 грн. (у 2012 році – 2000 грн.), а за фотографування – 200 грн. (у 2012 році – 500 грн.).

Відвідувачам гір Говерли та Петроса (на Сідловині під Говерлою) пропонуємо наступні платні послуги: за короткостроковий відпочинок та огляд експозиції в інформаційно-туристичному центрі «Високогір'я Карпат» – 5 грн. на одну годину (для дітей – 2 грн.); за тимчасове проживання (ночівлю) на другому поверсі інформаційного центру – 15 грн. з однієї особи та 20 грн. – з видачею матраца; придбання друкованої продукції (журналів, буклетів, свідоцтв, календариків тощо) – за запропонованими цінами; їзду верхи на коні гуцульської породи – 15 грн. на 10 хвилин.

Для створення кращих умов відвідування заповідника туристами на Сідловині під Говерлою планується спорудити дах над мангалом, обладнати душову кабінку польового типу, залучити підприємців до спільної рекреаційної діяльності із харчування туристів (дозвіл на це заповідником отримано від Мінприроди України). Також, за 15 грн. з однієї особи, туристи зможуть влаштуватися на нічліг у лісових будинках, КПП та ПНД-відділеннях, де

для цього є обладнані кімнати з відповідними зручностями.

Відвідувачам Чорногірського масиву будуть запропоновані дві платні автостоянки: одна – біля КПП в урочищі «Білий», друга – на Сідловині під Говерлою. Вартість послуги – 2 грн. за одну годину і 40 грн. – за добу. Отримані кошти від надання платних послуг заповідник спрямує на облаштування туристичних маршрутів, місць відпочинку, ремонт доріг у високогір'ї та виконання інших природоохоронних заходів.

Для зручності відвідувачі зможуть оплатити за послуги на місці їх надання. Працівник служби державної охорони проінструктує туристів з питань поведінки та протипожежної безпеки і разом з квитанцією про оплату видасть їм пам'ятку. Для залучення підприємств та фізичних осіб-підприємців до спільної рекреаційної діяльності на території КБЗ, пропонуємо їм укладати відповідні угоди, що сприятиме підвищенню рівня обслуговування туристів та отримання цими суб'єктами додаткових доходів.

Крім згаданих рекреаційних послуг, заповідник у 2013 році продовжить прийом туристів і відвідувачів у музеях «Екологія гір та історія природокористування» у місті Рахові, «Нарцису» у м. Хусті (Долина нарцисів), еколого-освітньому центрі «Центр Європи», інформаційних центрах «Карпатська форель», «Кевелів», відвідування печери «Молочний камінь» і «Карстового моста» (Угольське ПНД-відділення, Тячівський район) та на усіх існуючих екотуристичних маршрутах.

Це лиш перші кроки, які зробить адміністрація заповідника для поглиблення співпраці з громадами. У подальшому, у тому числі і через напруження координаційної ради КБЗ (перше засідання ради відбудеться у квітні), внесення змін до існуючих законодавчих актів, залучення спонсорських коштів і грантів, продовжимо створювати умови, які б сприяли примиренню людини з природою, реалізації ідей сталого розвитку населених пунктів та всебічної підтримки традиційного господарювання територіальних громад.

Сподіваємося на підтримку ідей сталого роз-

витку, задекларованих Севільською стратегією і Мадридським планом дій для біосферних резерватів, з боку керівництва нашої країни. Адже це для заповідника є сьогодні вкрай важливим у зв'язку з включенням його природних комплексів до об'єкту Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Відповідно до рішення Закарпатської обласної ради від 21.12.2012 № 648 «Про звернення депутатів обласної ради до Президента України» готується відповідне доручення щодо вирішення питань сталого розвитку та благоустрою населених пунктів гірської частини Закарпаття, які розташовані у зоні об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини».

Звичайно, читачів цікавить також питання, чи буде забезпечено фінансування будівництва на базі КБЗ Міжнародного навчально-дослідного центру «Букових пралісів та сталого розвитку Карпат» у с. Кваси. Воно знаходиться на контролі Мінприроди України і фінансування даного центру включено як першочергове. Фінансування природоохоронних заходів з Державного фонду охорони навколишнього природного середовища на 2013 рік ще не розпочато, конкретної відповіді на це ми ще не одержали.

Більш детальну інформацію про існуючі рекреаційні об'єкти, туристичні маршрути та види рекреаційних платних послуг, які надаються Карпатським біосферним заповідником, бажаючи зможуть отримати на Інтернет-сайті: cbr.nature.org.ua.

Пропонуємо направляти на нашу адресу пропозиції щодо поліпшення взаємодії з територіальними громадами району в питаннях збереження біорізноманіття, сталого розвитку населених пунктів та підтримки традиційного господарювання, а також якості облаштування маршрутів, недоліків у цьому тощо.

Адреса заповідника: **вул. Красне Плесо, 77, м. Рахів, 90600, тел. (03132) 2-21-93, (03132) 2-26-28 (чергування цілодобове), тел./факс (03132) 2-26-32, електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net.**

Микола РИБАК,
в.о. директора КБЗ.

Мальовничий куточок природи Угольського ПНДВ

● МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

РОБОЧА ЗУСТРІЧ У ВІДНІ

5 – 6 березня ц.р. у Відні (Австрія) відбулася четверта зустріч партнерів та керівного комітету проекту БІОРЕГІО Карпати. Символічно, що даний захід проведено у офісі штаб-квартири Організації Об'єднаних Націй. Це підкреслює важли-

вість та роль даного проекту, одним з учасників якого є UNEP (Програма ООН по навколишньому середовищу). Карпатський біосферний заповідник є партнером проекту, а також пілотною територією в напрямку налагодження транскордонної співпраці з природним парком «Гори Мараморочини» (Румунія).

На згаданому заході представлено діяльність партнерів з виконання проекту у рамках робочих груп, обговорено стан справ та підготовку звітних документів. Розглянуто також програму проведення міжнародної конференції Карпатських природоохоронних територій, яка відбудеться 23-26 квітня ц.р. у Словаччині.

Юрій БЕРКЕЛА,
Василь ПОКИНЬЧЕРЕДА,
учасники зустрічі.

СЕМІНАР ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ

З 18 по 22 березня ц.р., у невеликому швейцарському містечку Гланд, проходив міжнародний семінар, організований консультативними органами Комітету Всесвітньої спадщини. До речі, консультативними органами є три великі міжнародні організації: ICCROM – Міжнародний центр з вивчення, збереження і реставрації культурних цінностей; ICOMOS – Міжнародна рада за охорони пам'яток та історичних місць та IUCN – Міжнародний союз охорони природи.

Семінар проходив у штаб-квартирі IUCN – організації, яка є офіційним консультантом Комітету Всесвітньої спадщини у питаннях проведення їх оцінки для подальшого включення у список цієї спадщини – до моніторингу стану їх збереженості.

Метою семінару, участь в якому взяли експерти з питань Всесвітньої спадщини з усього світу, була підготовка фахівців для проведення так званих польових місій потенційних та існуючих об'єктів спадщини. Після активного теоретичного опрацювання величезного за обсягом документа, учасники семінару взяли участь у польових місіях двох об'єктів Всесвітньої спадщини, які знаходяться на території Швейцарії. Автор цих рядків, як експерт з природної спадщини ЮНЕСКО, інспектував найвищокогірнішу ділянку Швейцарських Альп, де знаходиться і найбільший льодовик у Європі «Юнгфрау-Алетш». Ця унікальна територія опинилася під загрозою в зв'язку з планами місцевої влади побудувати тут мінігідроелектростанцію.

Мета відвідування полягала в з'ясуванні екологічних наслідків будівництва і встановленні загроз для цінності цієї території, завдяки якій вона була включена до списку Всесвітньої природної спадщини. За результатами вивчення ситуації усі «семінаристи» підготували звіти, після вивчення яких Комітет Всесвітньої спадщини прийме остаточне рішення щодо майбутнього цих об'єктів.

Василь ПОКИНЬЧЕРЕДА.

ВІДЗНАЧАЛИ ДЕНЬ ВОДИ

У рамках відзначення Всесвітнього дня води (22 березня) та Року водного співробітництва Карпатський біосферний заповідник, спільно із рахівською ЗОШ №3, підготували театралізовану екологічну сценку «Вода – джерело життя!». Агітбригада цього закладу «Річенька» продемонструвала своїм товаришам глибокі знання щодо проблем охорони водних ресурсів краю, іхтіофауни гірських водотоків, показала, яку роль відіграє чиста, прозора, джерельна вода у житті людини. Її учасники продумали сценічні образи, підготували костюми, екоплакати. Пісні, вірші, інсценування вилилися у цікаву ековиставу.

Агітбригада вирішила донести знання щодо екологічних проблем річок до інших навчальних закладів міста. Учні ЗОШ №1, №2 та №4 з цікавістю спостерігали за розвитком подій на сцені, а наприкінці – висловили аматорам подяку. Потім

вони, за участі працівників заповідника та глядачів, провели екологічну гру «Переїди річку», відгадували загадки тощо. Дирекція заповідника висловлює подяку учням 7-а класу, класному керівнику Ользі Зелінській та завучу Олесі Пекарьок третьої школи за хорошу підготовку заходу. Учасники агітбригади та педколектив ЗОШ №3 відзначені Подяками.

До Всесвітнього дня води КБЗ разом з відділом освіти райдержадміністрації також провели конкурс

дитячого малюнку «Вода – джерело життя!», на який поступило до 200 дитячих робіт. Журі було непросто визначити переможців. Усі вони отримали призи, грамоти, подяки за активну участь у конкурсі. А з 15 квітня протягом місяця дитячі роботи демонструватимуться в еколого-освітньому центрі «Центр Європи», де відвідувачі зможуть переконатися, що Рахівщина – край юних талантів і творчих дітей.

Іванна КОЛАЧУК,
провідний фахівець заповідника.

ТРИВАЄ БОРОТЬБА ЗІ ШКІДНИКАМИ

Продовження. Початок на 1-й стор.
для боротьби зі стовбурним шкідником (короїдом-друкарем). Через кожні 10 днів інспектори перевіряли феромонні пастки, облікували та знищували шкідників. На цей рік закуплено та заплановано викласти 40 пасток на території всіх відділень.

З біотехнічних заходів

боротьби зі шкідниками, які застосовуємо, є виставлення штучних гніздівель для приваблення птахів, а також огороження та переселення мурашників, яких особливо багато на території Трибушанського ПНД-відділення.

Специфіка установ природно-заповідного фонду така, що вони не мають права на свій розсуд рубати

навіть уражені шкідниками і хворобами дерева. Це робиться лише за рішенням науково-технічної ради. Так ось, саме на засіданнях НТР заповідника затверджувалися заходи з ліквідації виявлених осередків, погоджувався план санітарно-оздоровчих заходів, які доведено до виконання начальникам природоохоронних науководослідних відділень, а також держлісгоспам для природозаповідних територій, які знаходяться під їх охороною (буферні зони).

ЖУРНАЛ «ЗЕЛЕНІ КАРПАТИ» – ВЧИТЬ, ФОРМУЄ СВІТОГЛЯД, ЗАКЛИКАЄ БЕРЕГТИ ПРИРОДУ

Побачили світ 1-2 номери всеукраїнського екологічного науково-популярного журналу «Зелені Карпати» за 2012-й рік.

Що нового в них чекає читача? Нагадаємо, що журнал заснований у 1994 році, його засновники і видавці – Міністерство екології та природних ресурсів України і Карпатський біосферний заповідник. Керує журналом редколегія, до складу якої входять провідні науковці природоохоронної сфери України та зарубіжжя, а також фахівці заповідника. Видання має свою електронну версію, яка розміщена на веб-сайті КБЗ.

Згадані номери журналу багаті на різнопланові публікації, які в різній мірі порушують ті чи інші екологічні проблеми та питання природоохоронної роботи в Україні, зокрема у заповіднику, стосуються видатних постатей, які пов'язали своє життя із довкіллям мистецькими узами тощо. Відкриває журнал вітання працівникам природно-заповідної справи Президента України Віктора Януковича з нагоди їх професійного свята 7 липня 2012 року. А далі, під рубрикою «Національне надбання», зокрема у статті шеф-редактора журналу, професора, директора Карпатського біосферного заповідника Федора Гамора «Унікальна місцина в Центрі Європи інтегрується до світової спільноти» та у відгуці тодішнього Міністра надзвичайних ситуацій України, нині депутата Верховної Ради нашої держави Віктора Балоги «На Закарпатті можна створити «екологічний Давос» йдеться про нелегкий процес входження України до світового спадку, визнання її природоохоронних надбань, насамперед у збереженні природи Українських Карпат, конкретних здобутків у цьому Карпатського біосферного заповідника, його колективу. Власне, і наступні публікації, як ось власкора «Урядового кур'єра» Валентина Бабенка «Уміємо готувати – навчимося й подавати», «Європейський процес збереження букових пралісів» Ф. Гамора та деякі інші, продовжують цю злосудну тему. Закликає до роздумів добірка «Двадцять п'ять років на сторожі природи Карпат», підготовлена групою авторів з нагоди 25-річчя природоохоронної та науководослідної роботи директора

заповідника Федора Гамора на посаді очільника цієї установи.

У журналі поміщено ряд наукових статей-досліджень про природоохоронні об'єкти не лише в Українських Карпатах, а й на Київщині, Львівщині, Чернівецьчині, Закарпатті, Вінниччині, а також Словаччині... Цікавими є друк наукових статей кандидата біологічних наук, старшого наукового співробітника КБЗ Богдани Москалюк «Моніторинг за станом *Gentiana Lutea* L. та *Gentiana Punctata* L. в Українських Карпатах», наукової співробітниці ботанічної лабораторії заповідника Алли Козурак «Хвойні екзоти дендропарку КБЗ», завідувача зоологічної лабораторії Ярослава Довганича «Його величність олень» й інші.

У виданні автори пишуть про народного художника України, закарпатця, відомого художника Золтана Мичку, географа, краєзнавця, рахів'янина Олексія Калька, який певний період працював у заповіднику.

Чимало цікавого про події 2012 року, які стосуються природоохоронної справи в Україні, міжнародної співпраці КБЗ, його рекреаційної, екоосвітньої та іншої роботи, можна почерпнути із добірки інформації «Екосвіт у подіях».

Журнал багатоілюстрований чорно-білими та кольоровими світлинами, поширюється через бібліотеки, природоохоронні установи. Він плідно слугуватиме різним категоріям читачів, бо вчить на досвіді, практиці природоохоронної роботи, формує широкий спектр екологічних знань, закликає берегти природу.

(Вл. Інф.).

ЖИТТЄВІ ВЕРШИНИ МИКОЛИ РИБАКА

Люди кажуть, що ті, хто народилися навесні, – ніжні, чуйні, ширі, немов першоцвіти, які появляються на світ разом з теплими променями Сонця. Миколі Петровичу Рибак, першому заступнику директора – головному природознавцю Карпатського біосферного заповідника, перших п'ятдесят чудових весен від дня його народин виповнилося 31 березня. Йому поталанило, як і всім, хто народився у нашій чудовій гірській місцині, бо вже разом з материнським молоком увібрали в себе живильний трюнок віковичних смерек, красу і силу наших гір, заворожуючий і заспокійливий передзвін річок і потоків, шелест вітрів, пахощі і буйноцвіття квітів, трав... У нас виростають працюючі і талановиті діти. І це – реально та визнано світом.

Рибакі від діда-прадіда поселилися у богданській долині, подолавши гірські перевали Чорногори деє із Івано-Франківщини або Львівщини, втікаючи у незапам'ятні часи від утисків польських шляхтичів. Були добрими газдами, яких поважали богданці. Про це свідчить хоча б те, що дід Миколи Юрій Рибак, як розповідають люди старшого віку, мав у Магасі добротну хату-гражду, до 50 гольдів землі, корови, воли, іншу живність, пасіку із сотні бджолородин. Батько Миколи Петро був другим у сім'ї з трьох дітей-синів. Усе життя важко працював біля землі. Після батька деякий час працював пасічником у богданському колгоспі, потім, аж до виходу на пенсію, – робітником у Шаульському лісопункті Рахівського лісокомбінату.

– У нашій сім'ї було восьмеро дітей (п'ятеро братів і три сестри), – розповідає М. Рибак. – Я народився четвертим. Батьки усе робили, щоб ми одержали середню освіту, пішли вчитися далі, були достойними людьми. Після закінчення місцевої одинадцятирічки, вчився в автошколі ДТСАФ у Рахові, встиг попрацювати робітником Шаульського лісопункту.

А на черзі була армійська служба, яку юнак проходив у Севастополі. Одержана в автошколі спеціальність пригодилася: був водієм. Через тиждень після демобілізації у травні 1983 року уже працював лісником Чорногірського лісництва Карпатського державного заповідника. Це була перша сходи́на, яких упродовж 34 років роботи в установі М. Рибак подолав чимало. За цей час виріс до фахівця природоохоронної справи в повному розумінні цього слова, працював майстром,

помічником лісничого, лісничим Марамороського лісництва, провідним спеціалістом установи, заступником директора, заступником директора – головним природознавцем, першим заступником директора – головним природознавцем заповідника. І вчився, вчився у людей, заочно закінчив лісотехнічний ВУЗ. І зараз продовжує науку за фахом в аспірантурі без відриву від виробництва. Та справжньою школою майстерності, досвіду роботи з людьми було для нього Марамороське лісництво, яке у 1990 році створили в КДЗ. Адже саме при М. Рибаківі колектив формувався, туди добиралися кадри спеціалістів, створювалася відповідна інфраструктура, оформлялися аншлаги тощо.

І кожного разу додатково додавалося службових обов'язків, зростала відповідальність за стан справ у колективі, як і його роль у природоохоронній, науково-дослідній роботі, міжнародній і рекреаційній діяльності, співпраці з територіальними громадами Хустського, Виноградівського, Тячівського районів та Рахівщини. Більше п'ятнадцяти років під його керівництвом в КБЗ працює служба державної охорони, спочатку – восьми, а з 2011 р. – 11 природоохоронних науково-дослідних відділень, а також відділи СДО, відтворення, збереження природних екосистем та використання природних ресурсів, а також економіки і маркетингу.

З часу, від коли вперше працевлаштувався у заповіднику, зросла кількість інших служб. Наприклад, зараз у КБЗ – 19 відділів і служб та 4 наукових лабораторії. Тричі розширювалися заповідні території. Тепер вони становлять понад 58 тис. га. Є і його безпосередній внесок у впорядкуванні території в 2000-2012 р. та її розширенні у 1997 і 2010 роках.

У колективі трудяться більше 300 спеціалістів лісового господарства, науковців, природоохоронців та інших. Установа підтримує тісні зв'язки з фахівцями майже десяти країн світу. За досягнення у роботі заповідник чотири рази нагороджений дипломами Ради Європи (Європейськими дипломами). А те, що буківі праліси КБЗ входять до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, – ставить його в один ряд із найвідомішими і визнаними в Україні та світі установами природоохоронного фонду.

Говорити про все це та інше, що є в доробку Миколи Рибак, за роки, від коли працює у заповіднику, можна ще довго і багато. Ця робота пов'язана з людьми, різними колективами,

з територіальними громадами. Працювати доводиться нелегко, утверджуючи необхідність гармонії у спілкуванні людини з природою. І тут Микола Петрович, як депутат районної ради, голова постійної комісії з питань екології і використання природних ресурсів, все це постійно утверджує. Не обходиться без його виваженого слова й на засіданнях виконкому Богданської сільської ради, членом якого його обирають кілька разів поспіль з 2002 р.

А ще його знають, як сумлінного сім'янина, люблячого чоловіка і батька. Разом з дружиною, Ольгою Василівною, виростили і виховали п'ятьох дітей. Вона – мати-героїня. Двоє чад із сім'ї вже пішли дорогою батька – трудяться на різних посадах у заповіднику. Троє – навчаються у вузах. Збудували власну оселю, посадили на обійсті плодів дерева, викопали на подвір'ї колодязь. А ліс, який ще юнаком посадив М. Рибак у урочищі Десескул, доглядав у Менчелі та Корбулі, сягає віку понад 30-ть років. Як і колись, вже зрілого чоловіка манять підмарні вершини, чарують своєю красою краєвиди, грайливі ріки й потічки, надихають на добрі діла люди, з якими довелося і доводиться працювати, спілкуватися. Він до знемоги прагне примножувати багатства природи, аби вона вічно і надійно служила людям. А вони, – щоб багатішали від цього матеріально й духовно.

На завершення слід додати, що держава не оминула увагою старання і уміння ювіляра. Він – заслужений природоохоронець України (2009-й рік), нагороджений Почесними Грамотами: Мінприроди нашої держави (2003, 2008, 2011 роки), Закарпатських обласних ради та адміністрації (2010 р.). І це він відсвяткував лише перший полудень віку, повний розквіту сил, енергії, натхнення. Попереду його чекають нові звитяги. І нехай Миколі Петровичу дарунком надалі будуть нові квітучі весни, добро не оминає і люди шанують завжди. Здоров'я і щастя ювіляру бажали в його святкові дні рідні, колеги, друзі, вшановуючи за працю, хороші моральні якості, громадську активність і щирість душі.

Василь БОЙЧУК.

ЕКОЛОГІЧНИЙ КАЛЕНДАР 2013р.

3 травня – День Сонця

Щоб привернути увагу до можливостей використання поновлюваних джерел енергії, європейське відділення Міжнародного суспільства сонячної енергії, починаючи з 1994 р., на добровільній основі організовує щорічний День Сонця. Ентузіасти й професіонали, громадські організації й фірми по всій Європі організують різного роду заходи, пов'язані з демонстрацією можливостей сонячної енергетики.

Друга субота-неділя травня – Всесвітній День мігруючих птахів

Всесвітній день мігруючих птахів був ініційований Угодою про збереження афро-азіатських мігруючих водно-болотних птахів у співпраці з Конвенцією про збереження мігруючих видів тварин у 2006 році, як глобальна інформаційно-освітня кампанія, спрямована на створення сприятливих умов для мігруючих птахів та середовища їх проживання у всьому світі.

12 травня – Свято екологічної освіти

Кожного року 12 травня природолюби відзначають день екологічної освіти, покликаний об'єднати людей у справі захисту навколишнього середовища, нагадати про те, що планета, яка дарувала нам життя, унікальна й має потребу в турботі й захисті. Відзначається свято у зв'язку з важливістю екологічної освіти, формування екологічної свідомості та обміну досвідом.

15 травня – Міжнародний День захисту клімату

Щорічно в усьому світі відзначається Всесвітній День захисту клімату, мета якого – привернення уваги до проблеми зміни клімату. Організатори численних акцій в багатьох країнах прагнуть не просто повідомити громадськість про існування такої небезпеки, а й показати шляхи вирішення проблеми через персональні дії кожного окремого громадянина. З метою стабілізації парникових газів в атмосфері на рівні, який би не допуслав глобального антропогенного впливу на кліматичну систему, у 1992 році була підписана Рамкова конвенція ООН про зміну клімату, а у 1997 році – Кіотський протокол до неї. Україною протокол ратифікований 4 лютого 2004 року. Предметом Кіотського протоколу є обмеження та зниження викидів парникових газів у 2008-2012 рр. усіма країнами, які його ратифікували.

22 травня – Міжнародний День біологічного різноманіття

20 грудня 2000 року Генеральна Асамблея ООН проголосила 22 травня Міжнародним днем біологічного різноманіття. Саме в цей день у 1992 році була прийнята Конвенція про біологічне різноманіття на спеціальній Конференції з прийняття узгодженого тексту даного документу (Найробі (Кенія)). Міжнародний день біорізноманіття відзначався 29 грудня, тобто в день, коли Конвенція про біологічне різноманіття вступила в силу.

24 травня – Європейський День парків

Європейський День парків був організований Федерацією ЄВРОПАРК (EUROPARC Federation) – це європейська організація, яка об'єднує природні території, що охороняються, в тридцяти шести європейських країнах. Проведений вперше в 1999 році, цей день тепер святкується щороку по всій Європі 24 травня. Дата святкування була вибрана не випадково – саме 24 травня 1909 року в Швеції був створений перший з дев'яти Європейських Національних Парків.

5 червня – Всесвітній День охорони навколишнього природного середовища

15 грудня 1972 року Генеральна Асамблея в резолюції 2994 (XXVII) оголосила 5 червня Всесвітнім днем довкілля, який проводиться в цілях поглиблення усвідомлення громадськістю необхідності зберігати і покращувати довкілля. Вибір цієї дати обгрунтований тим, що цього дня відкрилася Конференція Організації Об'єднаних Націй з проблем довкілля (Стокгольм, 1972 рік), за якою послідувало створення Програми Організації Об'єднаних Націй по довкіллі (ЮНЕП).

7 червня – День працівника водного господарства

Свято встановлено в Україні. «...Ураховуючи вагомий внесок працівників водогосподарсько-меліоративного комплексу у розвиток водного господарства і меліорації земель, задоволення потреб населення і галузей національної економіки у водних ресурсах...» гласить Указ Президента України «Про День працівників водного господарства» від 18 березня 2003 року № 226/2003.

8 червня – Всесвітній день океанів

Цей день був проголошений у 1992 р. на Всесвітній конференції з навколишнього середовища і розвитку у Ріо-де-Жанейро. Проголошенням цього свята ООН підкреслила життєву важливість океанів для планети, а також необхідність турботи про їх благополуччя.

Даді буде ...

(За матеріалами Інтернет-видань).

Вісник
КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

Контактні телефони: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
<http://cbr.nature.org.ua>
Засновник і видавець:
Карпатський біосферний заповідник.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
вул. Красне Плесо, 77,
а/с 8, м. Рахів, 90600,
Закарпатська обл.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Федір Гамор (шеф-редактор),
Василь Бойчук (редактор),
Василь Покин'єчереда,
Юрій Беркела,
Дмитро Сухарюк,
Ярослав Довганич,
Йосип Бундзяк,
Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.

Газету віддруковано в Ужгородській міській друкарні,
вул. Руська, 13.

Замовлення № _____

Тираж – 1300 примірників.

Газета виходить раз на два місяці.

Свідоцтво про державну реєстрацію 3т № 401 від 25.01.2006 року